

набързо да завършим
този недостоеен водевил –
е, да
с туй никого не ще да удивиш
животът – изгъркана глупава приказка
старите хора твърдяха...
нам не са нужни такива приказки
и ний нищо не разбираме от тая
гнилоч...

поскорее покончить
недостойный водевил –
о, конечно
этим никого не удивишь.
жизнь глупая шутка и сказка
старые люди твердили...
нам не нужно указки
и мы не разбираемся в этой
гнили...

Живописците-бъдници обичат да използват части от тела, разрези, а бъдниците-речетворци – разсечени слова, полуслова и техните причудливи хитри съчетания (заумния език). Така се постига най-голяма изразителност и с това именно се отличава езикът на стремителната съвременност, унищожил предишния застинал език [вж. по-подробно в моята статия “Новите пътища на словото” (“Новые пути слова”) в книгата “Трима” (“Трое”)]. Този изразен похват е чужд и неразбираем за избелялата литература преди нас, а също и за напудрените егошутове (вж. “Мезонин поэзии”, бълг. “Мецанин на поезията”).

Обичат да се трудят бездарните и учениците. (Трудолюбивият мечок Брюсов, по пет пъти преписващият и полиращ своите романи Толстой, Гогол, Тургенев), същото се отнася и за читателя.

Речетворците би трябвало да пишат върху книгите си: “Като прочетеш, скъсай!”

1913 г.

Превод от руски: **Илонка Георгиева**
Редактор на превода: **Таня Атанасова**

“Взривина” (“Взорваль”), “ТеЛиЛе”, а също така статиите му “Декларация на словото като такова” (“Декларация слова как такового”), “Червило” (“Помада”) и “Новите пътища на словото” (“Новые пути слова”), в които поетът излага основните положения на теорията на заума. През 1916 г. Кручоних заминава за Тифлис (Тбилиси), където постъпва в т.нар. “Синдикат на футуристите”, а по-късно в групата “41°”. Работи над издаването на футуристични книги, които като правило са с малък тираж, но са създадени по уникалната смесена техника на печатна и ръчна графика. През 1921 г. се завръща в Москва, сътрудничи на футуристичното издателство “МАФ”. От 1930 г. заради променената художествена ситуация поезията на Кручоних не се издава, а той насочва целия си творчески потенциал към изучаване и класификация на новото изкуство. Умира в Москва през 1968 г.

Илонка Георгиева

ДЕКЛАРАЦИЯ НА ЗАУМНИЯ ЕЗИК

1. Мисълта и речта не успяват да догонят преживяването на вдъхновението, затова художникът има право да се изразява не само чрез общия език (понятията), но и чрез личен (творецът е индивидуален), а също и чрез език, нямащ определено значение (не застинал), заумен език. Общият език свързва, свободният позволява да се изразиш по-пълно (например: го оснег кайд и т.н.).

2. Заумът е първоначалната (исторически и индивидуално) форма на поезията. Първо е ритмично-музикалното вълнение, празвукът (поетът би трябвало да го записва, защото при по-нататъшната си работа би могъл да го забрави).

3. Заумната реч поражда заумен праобраз (и обратно) – точно неопределим, като например: безформени караконджо, Горго, Мормо; мъглявата красавица Илайяли; Майка и Данойка и т.н.

4. Към заумния език прибъгват:

а) когато художникът дава образи, все още неопределени (в него или извън него);

б) когато не искат да назоват предмета, а само да намекнат за него – заумна характеристика: той е един такъв, има четириъгълна душа – тук има обикновена дума в заумно значение. Тук се отнасят и измислените имена и фамилии на героите, названия на местности, градове, народи и пр., например: Оле, Бленое, Мамудя, Вудрас и Барива, Свидригайлов, Карамазов, Чичиков и др. (но не и алегоричните като Правдин, Глупцов – тук е ясна и е определена тяхната значимост);

в) когато полудяват (ненавист, ревност, буйство)...

г) когато не се нуждаят от него – в религиозен екстаз, мистиката, любовта. (Гласовете, възклицанията, междуметията, мърморенето, припевите, детското бърборене, галените имена, прозвищата – подобен заум има при писателите от всякакви направления).

5. Заумът събужда и дава свобода на творческата фантазия, без да я оскърбява с нищо конкретно. От смисъла словото се съкращава, гърчи се, вкаменява се, докато заумната реч е дива, пламенна, експлозивна (дивият рай, огнените езици, пламтящите въглени).

6. Заумът е най-краткото изкуство както по дължината на пътя от възприемането до възпроизвеждането, така и по своята форма, например: Кубоа (Хамсун), Хо-бо-ро и др.

7. Заумът е най-всеобщото изкуство, макар че произходът и първоначалният му характер могат да бъдат национални, например: Ура, Еваневое и др. Заумните творения могат да ни дадат един световен поетичен език, роден органично, а не изкуствено като есперантото.

1921 г.

Превод от руски: **Илонка Георгиева**
Редактор на превода: **Таня Атанасова**